

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De vanitate et miseria humane vite. liber d[omi]ni
Joha[n]nis tritemij abbatis spanhemen[sis] ordinis diui
patris benedicti**

Trithemius, Johannes

Moguntina, 1495

Liber de vanitate et miseria humane vite d[omi]ni Johannis tritemij abbatis
spanhemens[is] Incipit.

urn:nbn:de:bvb:12-bsb00040426-7

Liber de vanitate y miseria hu-

mane vite. dñi Johannis critemij abbatis spanhemens.

Incipit.

Um nihil sit vita presens superne felicitati comparata ad quā sedulo suspiramus: non satis admirari sufficit dementiā tuā anima mea: quoniā incolatū tuū quē flere prolongatū debueras: veluti patriā delectabiliter portas. Res quidē admiracōne dignissima:

sed ad insipientiā tibi: quando neglectis eterne vite dapibus: huius mundi stercoza complexaris. O te rudem et miseram: que paterne bonitatis oblita. caduca sectaris et vacua: immemor eternoꝝ. Vanū queris in peregrinatione solaciū: que celeste vocaris ad regnū. Sed erras o aīa mea: non est in hac vita patria: sed via p quā itur ad gaudia. Sanctus em̄ apostolus dicit. Nō habemus hic manentem ciuitatē in terris: sed futuram querimus in celis.

delictis
Ciuitas autē celestis: nullum admittit nisi amantē. Si amas: quare nō festinas? Nescit morā ardor charitatis. In hac vita positi sumus ad negociandū p sancta exercitia impensas ad vitā eternā: vbi qui defecerit in semine: nō gaudebit in messe. Ubi amor: ibi possessio. Ama igit quod non potes amittere: quere qđ sine fine liceat possidere. Ecce mūdus transit et concupiscentia eius: nullūq̄ reuertendi spaciū amplius relinquitur. Hunc itaq; ne cū fluente pereas tibi sumopere curandū est: quoniā si mūdum transeuntē amas: currere ad interitū cum ipso paras. Conuertere iam nūc in requiem tuā anima misera: reuertere ad duces pubertatis tue filia desolata: conuerge ad creatorem tuū ouis errabunda. Quid est q̄ in terra inimicorum es? Inueterasti in terra aliena: coinquinata es cum mortuis: deputata es cum descendētibus ad infernum. Quare hoc: Quoniam dereliquisti fontem sapientie: recessisti a deo tuo p inobedientie deuia: primā fidem baptismatis irritā fecisti. Nam si in via del

Al ij

*mundi
sterrora*

via

hab. 13

mūdus

inobedientia

*Baptisim Fides
irrita*

Carnis passionibus

*70. m. f. u. n. d. a
30.*

Ench. 5.

fructus arboris

lignum aridum

*paritura dei
Beneficia
dei*

2 cor. 5.

ratio reddenda

*ludium dei
malis hominum
omnibus*

ambulasses: si carnis passionibus viciosis restitisses: ha-
bitasses vtiq; in pace sup terrā. Sed discere vbi sit prudens
na: vbi sit virtus. vbi sit intellectus: ut scias simul vbi sit
longiurnitas vite et victus: vbi sit lumen oculoꝝ et pat.
Sed qui cecidit: adijciat ut resurgat. Quid ergo moras
ris? Cur necessariam vite differas emendam? Dicit em̄
scriptura. Non tardes conuerti ad dñm: nec differas de
die in diem: quoniã q̄ ad emendationis vite instituta su
menda hodie nō est dispositus: cras minus aptus erit.
Cur ergo dubiū cras expectat: hodierna salus? Fac bo
na ne pigeat: lucris inuigila salutaribus: mors cito tibi fi
nis erit. Nūc itaq; anima misera. qđ aliud tibi facundū
inducitur. nisi ut lachrymis indulgeas: vitā transactā de
fleas: reliquū vite deinceps corrigas. O misera vite hunc
mane conditio: que nō dolet quantū se noscit: sed magis
tanq; securā gaudet vnde se nescit. O semp nociua securi
tas aīe: que virtutes negligit: vicia nutrit: salutare peni
tentie tempus turpiter consumit. Quousq; tandē dormis
tas anima: quousq; dissimulas? Tota in peccatis cōsen
nuisti: et de securitate sanctoꝝ audes confidere? Qui sūt
fructus tui arbor infructuosa: que opa bona. qui profec
tus stirps digna incendio? Sterilis es: fructus tui sūt
pungentes spine peccatoꝝ: que vtiq; ita pungerent ut
compūgerent: ita amarescerent ut euanescerent. O lignū
aridū et bonis fructibus vacuū: ad quid etiã terrā occu
pas. Arbor es infructuosa o aīa mea: quā summus pa
ter familias dens. in agro suo diu infecundam sustinuit:
stercoribus pinguedinis celestis irrigauit: et multis do
nis gratuitis insigniuit. Caue itaq; ne in fine sterilis ap
pareas: ne penitendi ppositū differas: ne tempus accepta
bile pdas. Eniuero iudex omniū q̄ te ad penitentia p
tenter modo tolerat: grauius si negligas damnat. Cō
gita quēadmodū illi possis occurrere: qui rationē totius
vite tue venit exigere. Quid in illa die respondebis o aīa:
que tot peccatis modo es polluta? Quid in quā respon
debis? Latere non poteris: vbi in conspectum vocaris

ec. v. r. f. s. m. a. u. a.

Pravinitia 1
Idurto 3
cōtempnis
medi

cūcta scientis. Apparere autē formidabile nisi bonis: qui
in hac vita p dei amore mala patienter suscipiūt: qui suo
perne felicitatis gaudia diligūt: qui hūc mundū viriliter
contemnūt. Ibi aperta sunt omnia: ibi cogitacōnes cordiū
patent: ibi latere maloꝝ nulla crimina possunt. Multa
ibi peccata subito q̄si ex insidijs proruent: que modo aut
nulla aut parua estimātur. Felix aīa que hūc diem sedulo
la meditacōne puenit: que nūc in carne manens. ad sano
cta exercicia se cōuertit: et dōmū cōscientie sue mundā p
viribus sollicite custodit. Apparere ante cōspectū interni
iudicis nemo fiducialiter sufficit: q̄ se mundū ab hoc sen
culo nequā non custodit. Omnis enī qui se offendisse dñm
suū et iudicem meminit: venire ad eius iudiciū p̄uenescit.
Quanto enī se reum nouit in crimine: tanto plus recusat
a p̄parere. Frustra tamē fugere a cōspectu iudicis nititur:
cuius p̄sentia omnia implentur. Et reuera tūc malis a p̄
rere corā summo iudice erit intolerabile: latere autē nullū
possibile. Ait enī sanctus ap̄tus. Omnes stabimus ante
tribunal christi: ut mercedē operis sui vnusquisq; recipiat
Ibi iustus in magna fiducia stabit corā dño: p̄bate si
dei sue accipiens remunerationē: qui p̄pe qui in hac vita
peregrinū se mūdo exhibuit: quū carnis vicia in carne po
situs fortiter domuit: et toto mentis desiderio ad celestia
suspirauit. Qui autē nūc in carne positi hanc vitā ut pa
triā diligūt: q̄ mūdi vanos honores ambiūt: q̄ diuicias
perituras auide sitiūt: q̄ se peccatorū sceno immergunt:
fracti a sua fiducia stabūt ibi turpiter. O quis sapiens et
intelliget hec: q̄s prudens et metuet ista: ut intelligens fu
tura pericula timeat: timens p̄ sollicitudinē euadat. Quā
diu autē in hac vita mortali viuimus: in via celestis pa
trie sumus: in qua stare nobis p̄ desidiam nunq̄ cōcedi
tur: sed proficisci de virtute in virtutē. quasi ad patriā an
helando p̄cipitur. In hac via qui nō proficit deficit: qui
non currit retrocedit. Stare autē nullus poterit: q̄s diu
in hoc mūdo viuūt. Ire autē nostrū in virtutibus p̄ficere
est: retrocedere in bono opere torpescere. Tunc vero ad

Bonis inuita.
1. 2
3.
Oia contra
rosp̄tationē
p̄ba
p̄p̄na
Droḡ iudicij Redub
meditacōna

2. cor. 5.

Boni

mali
1.
3. 2
4

Via celestis
patrie

Ad hanc p̄p̄na
A iij celestis patrie

mediana d. 4.
7. Erty.
folio 14. 37

Matthi 10

Joan. 14.

patriam nostrā celestem rite tendimus: cū mandatis dei
et ecclesie catholice, sincera deuocōne obedimus. Quisq̄
ergo ad celestem patriam venire desiderat: nullas in via
moras vel solacia distractionis querat. Vinus em̄ pa-
triā suā amare cōvincitur: quisq̄ pulchritudine exili de-
lectatur. Ad celestem itaq̄ patriam venire non poterit: q̄
huius mūdi voluptates nō cōtemnit. Volentibus igitur
in via dei proficere, primū omniū cōtemptus voluptatū
indicitur: sine quo christi charitas nunq̄ acquiritur. Ip̄e
nāq̄ dixit. Qui vult venire post me abneget semetip̄m sibi:
et tollat crucē suā et sequatur me. Christus dñs non
ster. via, veritas, et vita, hec p̄cepit: hec docuit: hec fecit.
Ad vitā eternā christus via est: sicut ip̄e dicit. Ego sum
via veritas et vita: ego sum ostium: quoniā nemo venit
ad patrem nisi p̄ me. Quid aliud queris o anima misera:
quid amplius requiris? Christus iesus dei filius et ho-
mo tibi noīmā viuendi tradidit: qui contemptū mūdi ver-
bo docuit: et demonstrauit exemplo. Ecce te summus ar-
biter deus ad mūdi contemptū vocat: et adhuc dissimu-
las? Cur mundū sponte pro dei amore non deseris: quē
mor es relictura p̄ interitū carnis? Nihil sub sole p̄ma
net in potestate hoīs: sed oīa tanq̄ fumus euanescent.

voluptates
mūdi

Christi

Quōd omnia mūdana vanitati sunt obnoxia.

Erty 1.

Vanitas vanitatum Cap. ij.

Vanitas vanitatum
dixit concionator ille quondā sapientissimus:
vanitas vanitatum: et omnia vanitas. Quid
omnia? Que vanitas vanitatum? Omnia que
tempore et vicissitudine labant et pereūt. Mundus transi-
sit et cōcupiscentia eius: et nos omēs morimur: et quasi
aque in terram dilapse, amplius nō reuertimur. Quicquid
ergo corrumpitur: recte vanitas vanitatum nominatur.
Omnia autem que in mūdo generantur corruptioni ob-
noxia sunt: et ergo vana sunt omnia: et vanitas vanitatum
In hebreo habetur, babal babalym: quod p̄ter septua-

oīa